

דבר ה' על ישראל נאם ה' נטה שמים ויסד ארץ ויצר רוח אדם בקרבו. בפסוק הזה יש להתבונן. משא דבר ה'. בכל המקומות האלה שאמר משא, למה משא? אלא בכל מקום שהוא על הדין של שאר העמים ואמר משא - זה לטוב. בכל מקום שהוא על ישראל ואמר משא - זה לרע.

בכר מקום שהוא על הדין של שאר העמים לטוב, משום שמשא הוא מעמסה, כפיכך זו מעמסה על הקדוש ברוך הוא השלום של העמים עובדי פוכבים ומזלות, וכשנגזר הדין עליהם, עוברת ממנו המעמסה הזו שהוא סובל עליהם. בכל מקום שנגזר דין על ישראל ואמר משא, כפיכך מעמסה היא על הקדוש ברוך הוא, ומשום כך משא מהצד הזה ומהצד הזה, זה משא.

בין שאמר נטה שמים ויסד ארץ, למה צריך ויצר רוח אדם בקרבו? וכי לא היינו יודעים שהוא יצר רוח אדם? אלא להראות דרגה ידועה, שכל הרוחות והנשמות של העולם עומדות באותה הדרגה.

רבי שמעון אמר, הפסוק הזה קשה. אם אמר ויצר רוח אדם ולא יותר - יפה. אבל מה זה בקרבו? אלא זה סוד בשני צדדים, שהרי מהנקה הוא ששופע ויוצא, משם יוצאות ופורחות כל הנשמות ומתפנסות למקום אחד, ואותה הדרגה היא יצר רוח אדם בקרבו. וזה כמו אשה שמתעברת מן הנזכר, ואותו הנלד מצירת לה במעיה, עד שהכל מצטטר בציור משלם במעיה. כך ויצר רוח אדם בקרבו, בקרבו זה עומד, עד שנכרא האדם בעולם ונותן לו.

יב) משא דבר יי על ישראל נאם יי נוטה שמים ויסד ארץ ויצר רוח אדם בקרבו. האי קרא אית לאסתפלא ביה. משא דבר יי, בכל הני אתר דקאמר משא, משא אמאי. אלא, בכל אתר דאיהו על דינא דשאר עמין ואמר משא, לטב. בכל אתר דאיהו על ישראל ואמר משא, לכיש.

בכר אתר דאיהו על דינא דשאר עמין, לטב. בגין דמשא מטולא איהו. כפיכך מטולא איהו עליה דקדשא בריך הוא, שלום דעמין עובדי כוכבים ומזלות. וכד אתגזר דינא עלייהו מעבר מניה ההוא מטולא דאיהו סביל עלייהו. בכל אתר דדינא אתגזר עלייהו דישאל, ואמר משא, כפיכך מטולא איהו עליה דקדשא בריך הוא. ובגין כך משא מהאי גיסא, ומהאי גיסא, מטולא איהו.

בין דאמר נטה שמים ויסד ארץ, אמאי אצטריך ויצר רוח אדם בקרבו. וכי לא הוינא ידעי דאיהו יוצר רוח אדם. אלא לאחזאה דרגא ידיעא, דכל רוחין ונשמתין דעלמא, בההוא דרגא קיימין.

רבי שמעון אמר, האי קרא קשיא, אי אמר ויצר רוח אדם ולא יתיר יאות, אבל בקרבו מהו. אלא רזא איהו בתרין סטרין, דהא מההוא נהר דנגיד ונפיק, מתמן נפקי ופרחי נשמתין פלהו, ואתפנישו באתר חד. וההוא דרגא איהו יוצר רוח אדם בקרבו. והאי כאתתא דאתעפרא מן דכורא, וההוא ולדא צרת לה במעיה. עד דאצטייר פלא בציורא שלימו במעיה. כך ויצר רוח אדם בקרבו, בקרבו קיימא. עד דאתברי בר נש בעלמא ויהיב ליה.